

rămâne doar posibilitatea de a remarca neobișnuita lor audiență, foarte rar întâlnită în orice alt profil radio-fonic, și rolul lor determinant în propagarea muzicii și mai ales în apărarea ei împotriva minimalizării — voite sau nu — în conștiința epocii.

Pentru eforturile, pentru căutările, pentru inspirația pe care le implică susținerea unei astfel de emisiuni săptămânale timp de un deceniu, îl stimăm pe Iosif Sava, pentru ardoarea cu care menține mereu viu idealul mării muzici în speranța unei lumi mai înțelepte — și prin muzică —, îl admirăm fără rezerve.

**Dan SCURTULESCU**

## *Prime audiții*

În viața muzicală clujeană două prime audiții au atras în mod deosebit atenția: *Simfonia a II-a* de Vasile Herman și *Preludiu și Canon* de Hans Peter Türk. Interpretată de Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din Cluj-Napoca dirijată de Horia Andreescu, *Simfonia a II-a* de Vasile Herman continuă șirul unor lucrări ale compozitorului clujean, care constituie, am putea spune, o nouă etapă în modul de valorificare a materialului de proveniență folclorică. Drumul de la *Simfonia I* (1976) până la cea de a doua simfonie (1980) este fructificat prin *Cvartetul de coarde nr. 2*, *Paleomusica* și *Neanes*. Vasile Herman are preferințe pentru autenticitate, în sensul acesta urmărind nu numai extragerea de formule melodice și ritmice din folclor, dar și recompunerea lor într-un spațiu în care traseele sonore pornesc și ajung prin confluență să dezvăluie noi resurse expresive ale melosului popular. În cazul *Simfoniei a II-a*, compozitorul clujean preia o serie de celule din folclorul Huedinului iar recompunerea lor este inclusă într-un proces de abstractizare ce permite a pune în evidență evoluția gândirii muzicale a compozitorului. Precizarea aceasta o considerăm de cea mai mare importanță pentru o mare parte din lucrările lui Vasile Herman din ultima perioadă, filiația folclorică, fără a se confunda cu citatul în adevăratul sens al cuvântului, fundamentează stilistic și relevă mecanismul de făurire a materiei sonore într-un spirit ce se vrea organic și procesual românesc. Aceasta chiar dacă tehnica de elaborare face apel la construcții din cele mai rafinate. *Simfonia a II-a* poate fi tipică în acest sens. Alături de autenticitate, Vasile Herman aduce prin formă anumite „permanențe”, care departe de a fi tipare schematice, articulează muzica în contururi ce organizează curgerea fonică.

Cele cinci părți ale simfoniei — *Canon* (în sensul etimologic al cuvântului, de regulă sau succesiune riguroasă), *Antistrofa*, *Diacronia*, *Rhythmos-Melos* și *Epoda*, sint în fapt ipostaze ale foniei. Acest mod de a privi materialul sonor, continuă și perfecționează anumite procedee fapt ce ne permite a-l recunoaște pe Vasile Herman compozitorul prin modalități specifice.

Orchestra Filarmonicii de Stat din Cluj-Napoca a tălmăcit prin intermediul dirijorului Horia Andreescu multe din valențele expresive ale lucrării. În acest sens, claritatea expunerilor tematice, urmărirea subtilă a dezvoltării nucleelor tematice cât și dozarea densităților fonice și coloristice au fost calități incontestabile ale interpretării.

Lucrarea *Preludiu și Canon* pentru 12 instrumente de coarde de Hans Peter Türk a fost interpretată de Orchestra de cameră „Dinu Lipatti” a Conservatorului „G. Dima” din Cluj-Napoca dirijată de Barbu Casiu. Predispoziția compozitorului pentru construcția ordonată a materialului sonor este numai o latură, firesc evidentă, a creației lui H.P. Türk. Procedeele componistice folosite, clasice sau devenite clasice îi dau prilejul compozitorului de a se manifesta liber în sensul în care necesitățile spirituale interioare devin mobiluri de reconsiderare a sensibilității. Asistăm în acest caz la o inovație autentică a structurii formelor, laturile permanente ale acestora, ca de exemplu în canon (mișcarea în sens retrograd) nefiind mecanisme închise ci autentifică sensuri expresive cu nuanțe noi. Așa se explică și procedeele dezvoltării unei singure configurații armonice (terțcvartul minor) din *Preludiu* în care izoritmia dezvăluie tenta recitativică. Astfel de conexiuni pot fi urmărite și în dinamica folosită, mișcarea în sens retrograd, permanența a polifoniei, compozitorul o reactivează printr-o interesantă mutație procedurală, sensurile inverse ale planurilor dinamice aduc următoarea stratificare: crescendoului din *dux* îi corespunde un decrescendo în *comes* și invers, sau densității unui cluster îi corespunde un unison. Procedeele asigură astfel atât „continuumul” necesar oricărei creații valoroase cât și un contrast care auditorului îi poate sugera reacție, prin analogii, sonorități apropiate de lumea unor transfigurări ale etosului popular, chiar dacă intuiția compozitorului nu se destăinuie și tematic. Credem că în cazul lui H.P. Türk cu ultima lucrare asistăm la o fază de experimentare a unor noi corelații în planul procedeelelor muzicale care își caută și găsesc noi resurse expresive într-un veșmînt propriu legat de aspirațiile sufletești ale compozitorului.

**Emiliu DRAGEA**

## *„Nu-i bai !”*

Este salutar un act de curaj profesional ca, într-un oraș fără tradiție în domeniul revistei, cum este Baia-Mare, să se nască prin muncă, seriozitate, talent și perseverență, într-un timp relativ scurt, un ansamblu care să depășească așteptările în domeniu, care să înfrunte dificultățile și să se confrunte cu marile scene ale genului.

Desigur este foarte meritorie inițiativa băimăreană, așa cum meritorie este și partitura scriitoricească și muzicală a spectacolului, prin aportul cuplului Mihai Maximilian—Vasile Veselovschî, întărit prin ani de atâtea fructuoase colaborări, la care se adaugă talentul și stilul antrenant al întregului ansamblu, bine

sudat prin tinerețea și devotamentul pentru muzică, dans, cuplet.

Spectacolul *Nu-i bai!*, semnat de cuplul de autori mai sus amintiți și prezentat de Teatrul Dramatic — Secția Estradă din Baia-Mare, aflat în turneu în capitală, a adus în peisajul vieții artistice bucu-reștene clipe de vervă și bună dispoziție.

Interpreții de muzică ușoară Doina Cristina Marin (cu mișcarea scenică tinerească, amplă, rîrnată, cu linia clară a vocii în piese cu aranjament orchestral plăcut), Adriana Cucu (cu reale calități scenice), Bebe Andercău (cu vădită înclinație spre temele melodice pline de sensibilitate), sau Gheorghe Bondrea (cu voce cultivată, caldă, plină), care reia ve-chile, dar mereu proaspetele teme ale tangoului, au fost acompaniați de grupul vocal feminin bine armonizat, ale cărui reale calități de canto, teatru și mișcare scenică s-au dovedit cu prisosință în întregul spectacol.

Prologul spectacolului, prezentat de Magdalena Ion cu vivacitate, pune accente satirice problemelor care se cer tratate chiar și în fraza șarjantă a revistei.

Scurtele momente de teatru umoristic, „Întoarcerea fiului“, „Telefonul“, l-au detașat pe Paul Talașman ca un veritabil actor de comedie, cu talent și fantezie scenică.

Omogenitatea actoricească a celei mai mari părți din ansamblu s-a dovedit din plin în sceneta „Nunta“, cu puternice accente satirice adresate modului mercantil și denaturat de a trata frumoasele și tradiționale obiceiuri de nuntă, scenetă care aduce și câteva idei interesante de compoziție și scenografie.

Cu certitudine, trupa de balet s-a reliefat ca un exemplu de muncă complexă în domeniul revistei, într-o adevărată incursiune în lumea eternului vals, a muzicii și stilului *Beatles*, sau în parodia western (de ce oare se apelează mereu la această sursă), în care am avut plăcerea unei secvențe french-can-can de bună calitate, precum și a folclorului pe teme moderne.

Epilogul „revistei“ aduce un plus de prospețime și tinerețe, o invitație la jocurile de iarnă ale copilă-riei, la drumeție și voieșie, un elogiu adus zonei a căror mesageri interpreții au fost.

Este de subliniat că există în acești tineri artiști, pentru că ei declamă cu aceeași dezinvoltură cu care dansează, prezintă, cîntă.

O adevărată surpriză, corpul de balet, plin de culoare, sau soliștii cu „școală“ a dansului modern, ca Bogdan Dorin, cu perspective în cariera pe care a ales-o, sau realele calități scenice ale lui Hideg László, sau calități de coregraf ale lui Papp Zoltan.

Aranjamentele muzicale, ca și piesele de bună calitate muzicală ale orchestrei condusă de Ivan Fekete, necesită însă și o estetică vestimentară mai adecvată, de o anume omogenitate și sobrietate, chiar dacă este spectacol de revistă.

Trebuie spuse câteva cuvinte și despre decorurile lui Mircea Matcaboji — simple dar de bun gust.

Ca orice „explorare“ a unui nou drum, ansamblul are micile lui curențe, micile lui ezitări, sau inegalități, pe care desigur timpul și munca, cu alte cuvinte experiența și dăruirea profesională le vor învinge cu certitudine.

**Ștefan Cărăpănceanu**

## Deschiderea stagiunii la Filarmonica „Banatul”

Dacă Opera Română din Timișoara și-a deschis stagiunea cu balețul „Print și cerșetor“ de Laurențiu Profeta, a cărui premieră a avut loc în iunie, Filarmonica de Stat „Banatul“ ne-a oferit în deschiderea stagiunii o altă lucrare românească pe care melomanii au apreciat-o încă de la prima ei audiere din 1977: oratoriul *Cîntarea străbunilor* de Remus Georgescu.

Reunind un ansamblu orchestral amplu secondat de corul mixt și cu aportul soliștilor și al recitatorilor, compozitorul, dirijorul și directorul filarmonicii, Remus Georgescu a găsit o rezolvare fericită a momentului inaugural. Mesajul oratorului, cu a lui profunzime ce pornește de la obirșia îndepărtată a poporului nostru și evocînd răscolitor momentele de cumpănă ale istoriei spre a culmina în acel *Imn soarelui* de maximă actualitate, este semnificarea biruinței, împlinirii care a fost clădită pe suferințe.

Impunătoare fresce vocal-simfonice, în care pe lângă orchestră au avut un aport cînsiderabil atît corul pregătit de Diodor Nicoară cit și soliștii Virginia Manu și flautista Ioana Mogoș precum și recitatorii Larisa Stase-Mureșan și Sinka Károly, i-au urmat două opus-uri din literatura universală, ambele de mare popularitate.

*Concertul pentru vioară* de Mendelssohn-Bartholdy a avut ca protagonist pe artistul emerit Ștefan Ruha, care a accentuat laturile sentimentale ale partiturii romanticului german. Păcat că o cedare în vivacitatea timpilor părților extreme a știrbit din incandescența lor.

Pentru orchestră, *Tablourile dintr-o expoziție* de Mussorgski-Ravel au constituit afirmarea calităților individuale și colective ale instrumentiștilor. Sub bagheta severă și precisă a maestrului Georgescu, *Tablourile* au fost riguros reconstituite muzical, căpătînd fiecare specificul și semnificația atît de bine surprinse de compozitor.

Ca timp, reunirea acestor trei lucrări într-un concert a depășit cu mult cele două ore obișnuite dar la început de stagiune, cînd publicul este foarte doritor de a asculta muzică și cînd și interpretările corespund exigențelor lui, aceasta a dus la augmen-tarea sărbătoreșcului din debutul șirului de concerte ale Filarmonicii.

**Damian VULPE**

## Stagiuni camerale

În colaborare cu Filarmonica „George Enescu“ și cu Palatul Culturii din Fitești, Uniunea compozi-torilor a inițiat în ultimii 2 ani o stagiune camerală în orașul-gazdă, menită a prezenta iubitorilor de muzică cultă capodopere ale literaturii universale și românești de gen în interpretări din cele mai